

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr.

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insetate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisni se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 286.

V Ljubljani, v četrtek 14. decembra 1893.

Letnik XXI.

Iz sabora hrvatskega.

Iz Zagreba, 8. decembra.

Hrvatski sabor je sprejel v sednicah 30. novembra in 1. decembra zdravstveno postavbo v specijalni debati z malimi spremembami. V soboto dne 2. decembra pa je bil dan za interpelacije. Prvi je vprašal poslanec Jakšin, kako je to, da je imenovan odsečni svetnik zemeljske vlade, Miljan, še vedno poslanec, kar ne bi smelo po postavi biti. Ban je na to odgovoril, da je dotični gospod sicer imenovan odsečnim svetnikom, ali da še službe ni nastopil, ker je na sedanjem mestu kot rektor plemiškega konvikta neobhodno potreben, kajti vlada ni mogla še do zdaj njemu vrednega naslednika najti. Seveda se interpellant s takim odgovorom ni mogel zadovoljiti, kajti čim je dotični gospod bil imenovan višjim činovnikom, moral bi se bil po postavi odreči poslaniške časti, a ker tega ni storil, a vlada odobruje njegovo ravnanje, prekršen je zakon. Če tudi ban ni mogel zanikati, da postava ni prelomljena, vendar se v svojem govoru ni na to ozrl, nego je govoril o drugih okolnostih, ki ne spadajo na to vprašanje. Večina je seveda banov odgovor sprejela konečno na znanje, kakor po navadi že vselej, tako tudi zdaj.

Drugo interpelacijo je sprožil pa poslanec Fran Folnegović gledé porabe preostalih svot krajiških zaklad. Do zdaj so namreč dozidane vse železnice, katerih troški so se pokrili iz dohodkov krajiških zaklad. Le gornja krajina ni dobila še do zdaj nobene železnice, ker s početka niso bile tamkaj projektirane nobene proge. To naj bi se po želji interpellantovej zdaj zgodilo, ker je preostalo od teh zaklad še precej milijonov. Da je treba ta predel Hrvatske zvezati z ostalo Hrvatsko ter z Dalmacijo in morjem, je zares že skrajni čas, in gosp. poslanec misli, da se s tem ne bi smelo nič več odlašati.

Ali ban je družega mnenja o tej zadevi. Po njegovem razlaganju je bil imetek krajiških zaklad s početka proračunan na 30 milijonov goldinarjev, ali ga bode tudi 50 milijonov. Do zdaj je potrošeno že na 30 milijonov, a ostane še 20 milijonov. Po dosedanem ravnanju se je trošilo na železnice 56 $\frac{1}{2}$ %, drugi del pa za druge kulturne svrhe. Da so se železnice poprej dozidale, posodila je ogerska vlada dva milijona, ker ni bilo gotovega denarja, a zdaj se mora v prvem redu ta znesek povrniti, kar se bo v kratkem zgodilo. Ostane tedaj še celih 20 milijonov. Za omenjene nove železnice bi se potrebovalo najmanj 40 milijonov, tedaj ne bi bila dostatna za zidanje niti vsa vsota od 20 milijonov, a še manj pa 56 $\frac{1}{2}$ % odstotka od nje. Kaj bi potem ostalo za druge investicije. Ban tudi ni za to, da se te železnice zidajo s krajiškimi zakladami, marveč naj tukaj država sama nekaj stori, posebno če se misli na stratežične železnice. Tudi je nevarno, vlagati denar iz krajiških zaklad v take železnice, ki bi večidel bile pasivne, ker bi se tako vrednost zakladam zmanjšale.

O kakih novih predlogih o porabi preostale krajiške zaklade se dozaj še ni razpravljalo, ali kadar pride do tega, misli ban zagovarjati avtonomne potrebe in da se večji del teh svot upotrebi za humanitarne in znanstvene zavode na Hrvatskem, ker se iz avtonomnega proračuna ne bi mogli pokrivate.

Večina je sprejela ta odgovor banov z odobravanjem na znanje, a priznati moramo, da je ravnanje banovo v tem pogledu za hrvatski narod gotovo koristno. Omenjeni zavodi so za nas neobhodno potrebni, a kako bi se obremenil deželni proračun, ki bi se za taka podjetja denar iz njega zajemal. Od dosedaj zidanih železnic nima Hrvatska posebnih koristij, saj je poznato, da so vse izpeljane po želji Mažarov, a tako bi bilo tudi z ostalimi še nedogo-

tovljenimi. Bolje je tedaj, da ostane denar vložen za domače potrebe, nego da ga država upotrebi za mažarske svrhe.

V sednici dne 4. decembra se je začela debata o predloženi zakonski osnovi šumarske tehniške službe. S tem zakonom kakor tudi z onim o zdravstvu hoče vlada vso organizacijo politične uprave iz leta 1886 dovršiti. Tudi proti tej zadnji osnovi se je opozicija vzdignila, češ, da je vlada prerano izdelala osnovo, da bi bilo potrebno, poprej natanko izmeriti vse površje, ki je s šumo zaraščeno. Tudi misli opozicija, da vlada ne bode mogla dobiti toliko za to službo sposobnih mož, kolikor jih bode treba. Vlada pa misli tudi to postavbo zlagoma skozi več časa izvajati, a potrebno je, da se jedenkrat začne, kajti skrajni čas je že, da se začne tudi na Hrvatskem racijonalno gospodariti s šumo, s tem znamenitim faktorjem v gospodarstvu. Opozicija je tudi pri tej priložnosti ostro napadala vlado, ki vse postavbe kuje in sklepa v duhu mažaronskem, samo da hrvatski narod čim prej izroči popolnoma Mažarom. Vladna stranka kakor tudi sam ban je temu oponašanju čvrsto ugovarjal, a opoziciji oponesel, da nič ne dela, nego le podira, in še celó dobrih postav narodu ne privoščiči.

Morda je opozicija zares malo nespretno upotrebila priložnost, da napada vlado pri takih zakonskih osnovah, katerim se ne more oponašati, da ne bi mogle biti koristne, če jih vlada zares v pravem duhu izvaja.

Opozicija bo imela tako lepo priložnost prigodom proračunske razprave, svoje mnenje izjaviti o današnji vladi ter jej izjaviti svoje nepoverenje, in gotovo z večjim efektom, nego tako-le razcepano pri raznih priložnostih.

V sednici dne 6. decembra je tudi omenjena postavba sprejeta od večine. Potem je se poslanec Mile Starčević interpelliral vlado, misli li poskrbeti

LISTEK.

Obisk pri materi cesarjevi.

(Une visite à la mère de l'empereur. — Napisal J. Méry.)

(Konec.)

Raz svojega sedeža videl sem ob jednom i nepremično glavo matere Napoleonove i visoki stolp kapitoljski. Kaka primera! Na jedni strani veličina rimska, na drugi pa veličina ženska. I kapitolj, i le-ta ženska imela sta velikansko moč v rečeh, kate-tere niso prišle iz roke božje. Človeški prevrati pa so napravili, da sedi le-ta žena sedaj v senci rimskega spomenika, tako, da imam oba pred seboj, jaz neznatni romar, ki ni prejel od nebes in od sreče družega, nego oči, iz katerih se kmalu potoči solzica, in pa čuteče srce.

Njene ustnice so se krčevito odprle, da bi nadaljevale razgovor, a izpregovorila je samo besedico „Francoska“ in ime svojega sina. Do tega trenutka zdela se mi je samo navadna ženska, koja že tare starost in katera seveda želi novic o svojih odraslih od potnika, kateri pride ž njo skupaj.

Toda po teh besedah, po teh gestah, po čudoviti eneržiji, ki je hipoma elektrizovala le-to žensko ogrodje, spoznal sem mater Napoleonovo. Vzlasti jeden trenotek zdela se mi je vzvišena. Ne, nikdar ne bode nihče drug slišal onega, kar je meni dejala starka, potrta od starosti, bolesti in prognanstva, z

odločnostjo v izgovoru, z dobrodušnostjo v izrazih in živahnostjo v gestah, kakor kaka dvajsetletna heroina na gledališkem odru.

Njenih besedij nočem oskruniti s tem, da bi jih zapisal, kajti pisati se dá le trezno, hladno, in taka pisava bi le škodila vzvišeni njeni podobi. Sicer pa tudi nimam niti naročila, niti pravice, objaviti jih. Ako so bile te besede izrečene le kot nekaka skrivnost, spominjam se, da sem jih čul samo nekaj korakov od onega svetišča, v katerem so Rimci postavili kip, ki drži prst na svojih ustnicah.

Potrebno se mi je zdelo, napeljati razgovor na domače, rodbinske stvari, kajti kar sem čul o zgodovini iz ust one žene, v koje naročju se je rodila zgodovina četrstoletja, ni mi ugajalo.

Nemogoče se mi zdí popisati Vam svoje občutke, kateri so me navdajali, ko mi je pripovedovala o svojem sinu one malenkostne dogodke iz zasebnega življenja, one domače anekdote, o katerih resna, svetovna zgodovina molči, in ki so vendar tako krasni in zanimivi. Da, tolike živahnosti in tolike moralne moči bi v le-tej razvalini človeški ne bil pričakoval.

Ona je videla v življenju dosti stvarij, koje življenje takorekoč ubijajo! Ona se je dostikrat tresla za svoje otroke, ko so bili meči cele Evrope obrnjeni proti njim, v petnajstletni neprestani borbi za cesarstvo.

Bil sem že nekaj ur pri materi cesarjevi, in tedaj se mi je zdelo, da bi bilo že nedostojno, dalje časa nadlegovati jo s svojo prisotnostjo. Zamišljen, napolnjen z najglobokjšimi vtisi, katere je napravila ná-me, odpravljal sem se počasi k odhodu. Treba je bilo iti v sikstinsko kapelo k cerkvenim opravilom.

„Je-li že greste?“ vprašala me je dobrodušne. „Gotovo greste k cerkvenim opravilom v cerkev sv. Petra, kaj ne, da?“

„Da, madame, grem v sikstinsko kapelo.“

„Ste-li že videli Fesch-a?“

„Ne, madame, nisem imel še te časti.“

„Ah, priporočila Vas bom Fesch-u; vém, da Vas bode veselilo, če se seznanite ž njim. Pokazal Vam bode svojo krasno galerijo slik. Mislite-li, da bode-še dobili prostor v sikstinski kapeli?“

„Upam, madame, da bodem prišel jeden prvih tje-kaj.“

„Ako bi imeli čas, iti k Fesch-u, preskrbel bi Vam jeden prostor. Toda danes je nekaj bolan, in mislim, da ga ne bode pri cerkvenih opravilih.“

„Dolžnost mi bode, obiskati kardinala Fesch-a po praznikih.“

„Prav, prav! Tedaj bode imel več časa!“

Poslovala se je od mene; priklonil sem se in šepetal nekaj besedij v zahvalo. Njen tajnik, francoski častnik, g. Robaglia, duhovit in visokoomikan

mestni blagajnik, in g Bahovec Frančišek, posestnik in mestni učitelj. Odborniki so voljeni gg.: Ledenic Alfred, trgovec; Murnik Iv., ces. svetnik; Perdan Ivan, predsednik trgovinske zbornice; Rihar Josip, c. kr. okrajni komisar; baron Somaruga, oskrbnik posestev verskega zaklada, častni komornik Njihove Svetosti; Šubič Ivan, c. kr. ravnatelj strokovne obrtne šole; Zamejč Andrej, stolni kanonik. Razsojevalcem so voljeni gospodje: Dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja; Zamida Matija, deželni svetovalec; Zumer Andrej, voditelj prve mestne ljudske šole in c. kr. okrajni šolski nadzornik. Na to je bila seja zaključena. — Novemu odboru želimo v blagor zapuščene mladine pri društvenem delovanju najboljših vspehov?

Telegrami.

Dunaj, 14. decembra. „Wiener Ztg.“ objavlja, da je cesar podelil deželnemu glavarju kranjskemu, Deteli, železne krone red tretje vrste.

Dunaj, 14. decembra. Cesar je pisal jako milostno in laskavo pismo nadvojvodi Rainerju povodom petdesetletnice njegovega službovanja.

Dunaj, 13. decembra. Poslanec Adamek je odložil svoj mandat kot član obrtnega odseka. — V zbornici poslancev je danes minister notranjih stvari marquis Bacquehem razložil vladno stališče. Grof Deym in knez Schwarzenberg sta v imenu veleposestva izrekla se za izjemne naredbe, vendar izražajoč nado, da jih bode kmalu moč preklicati. Poslanec Bareuther je izjavil v imenu nemških nacijonalcev, da so mislili glasovati proti izjemnemu stanju, ali so se premislili, ko je dr. Gregor sam v svojem govoru tako rekoč priznaval sovražnost Čehov do Avstrije in ker je minister notranjih stvari stvar dobro pojasnil.

Praga, 14. decembra. Staročeski listi odločno protestujejo proti govoru dr. Gregora in mu odrekajo naravnost vsako politično presodnost in sposobnost, odobravajo, da ga je dobro zavrnil minister Bacquehem, ter zatrjujejo, da ni dvomiti v zvestobo češkega naroda cesarski rodbini. (Dr. Gregor je v svojem govoru priznaval, da so se v Pragi godile stvari, ki spadajo pred kazensko sodišče, in naglašal nevoljo in nasprotstvo češkega naroda proti avstrijskemu vladanju in proti sedanji razmeri Češke k skupni državi, ter priznaval, da dinastično čuvstvo na Češkem pojema. Sedaj je še le jeden del češkega naroda na tej poti, ali polagoma bode pa ves. Da Čehi ne marajo za avstrijsko vladanje, se vidi iz tega, da so se v Pragi mazali avstrijski grbi. Češki narod je vedno bolj prepričan, da v Avstriji ni našel pravice, sreče in blaginje. V takem tonu se je sukal ves govor tega mladočeškega vodje. Op. vredn.)

Budimpešta, 13. decembra. Zbornica poslancev je vsprejela z veliko večino finančni zakon za 1894. leto.

Berolin, 13. decembra. Državni zbor je s 189 proti 165 glasom vsprejel trgovsko pogodbo z Rumunijo.

Pariz, 13. decembra. Iz Vaillantove noge izvlekli so žeblice, ki so se bili va-njo zasadili pri atentatu. Vaillant je bajé imel zveze s tujimi anarhisti in živel le ž njih podporami.

Chicago, 13. decembra. Nekdo je včeraj prišel v pošto blagajnico, pobil blagajnika, vzela seboj 7000 dolarjev in zbežal.

Želodec ohrani se zdr v z rabo premovane tinkture za želodec. Naročila sprejema lekarna Piccolijeva v Ljubljani. 1 steklenica velja 10 kr. 584 1 10-2

Tujci.

12. decembra.

Pri **Maltcu**: Carmine, Braun, Schwarz, Grünhut, Strauss, Kolbl, Priegl z Dunaja. — Petrič z Vrhnike.

Pri **Stonu**: Pollak, Monheim, z Dunaja. — Weimersheimer iz Ichenhausen-a. — Schrimmer, trgovec, in Polgar s soprogo iz Budimpešte. — Weissenbeck iz Monakovega. — Schadinger iz Kočevja. — Mihael Korbar, not. kand., iz Zatičine. — Adolf Horsetzky pl. Hornthal, c. in kr. general-major iz Celovca.

Pri **Jubnem kolodvoru**: Lock, uradnik, iz Beljaka. — Marija Majcen iz Mokronoga.

Pri **avstrijskem caru**: Kleinlercher s Tirolskega. — Cukjati iz Št. Gotarda.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		736.3	1.8	sl. zap.	dež	
13. 2. u. pop.		736.8	4.2	sl. vzh.	oblačno	1.80
9. u. zveč.		738.1	0.8	brevz.	megla	dež

Srednja temperatura 2.3°, za 3.2° nad normalom

615 1

Sorodnikom in znancem javljam, da je gospod

Franc Krevs,

kapelan v Dolu,

včeraj dne 13. decembra previda s sv. zakramenti mirno zaspal v Gospodu.
Rajnega priporoča v blag spomin in pobožno molitev žalujoča

Franciška Krevs,
mati.

Koverte s firmo

Katoliška Tiskarna

priporočila po nizkej ceni.

617 1

Potrtega srca javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je velerodna gospá

Neža Černič

graščakinja v Komendi sv. Petra

danes v četrtek, dne 14. decembra 1893, ob 6. uri zjutraj po kratki mučni bolezni, previda s sv. zakramenti za umirajoče, v 61. letu svoje dōbe mirno v Gospodu zaspala.

Truplo drage pokojnice se bode v soboto, 16. decembra 1893, dopoldne ob 9. uri, položilo na tukajšnjem pokopališču v lastno rakev k večnemu počitku.

Svete maše brale se bodo v tukajšnji župni cerkvi.

Draga pokojnica bode priporočena v blag spomin in pobožno molitev.

V Komendi sv. Petra, dne 14. decembra 1893.

Žalujoči ostali.

Dunajska borza.

Dne 14. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97	40	kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97	15	..
Zlata renta 4%, davka prosta	118	20	..
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96	55	..
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1005	—	..
Kreditne akcije, 160 gld.	343	50	..
London, 10 funtov strl.	124	75	..
Napoleondor (20 fr.)	9	94	..
Cesarski cekini	5	90	..
Nemških mark 100	61	—	..

Dne 13. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	116	35	kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94	15	..
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	145	—	..
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	161	—	..
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	194	50	..
Zastavna pisma avstr. oer. zem. kred. banke 4%	98	40	..
4% kranjsko deželno posojilo	97	60	..
Kreditne srečke, 100 gld.	197	50	..
St. Genois srečke, 40 gld.	69	25	..

4% srečke dunajske parobrodne družbe	138	gld.	—	kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	18	75	..	..
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	25	..	..
Salmove srečke, 40 gld.	70	50	..	..
Waldsteinove srečke, 20 gld.	47	50	..	..
Ljubljanske srečke	25	—	..	..
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152	50	..	..
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2880	—	..	..
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	106	25	..	..
Papirnih rubeljev 100	131	75	..	..

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, donarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri lažrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wellzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svati za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.